

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays,
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 8, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

	Three cents the copy.	ПОДРОБНОЕ ЧИСЛО ТИПОВ.	
One year	\$ 7.00	На рік	\$ 7.00
Six months	\$ 3.75	На пів року	\$ 3.75
Three months	\$ 2.00	На три місяці	\$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерсі Сіті і закордонно.	
One year	\$10.00	На рік	\$10.00
Six months	\$ 5.50	На пів року	\$ 5.50
Three months	\$ 2.75	На три місяці	\$ 2.75

За кождо зміну адреси дається 10 центів.

Телефон "Свобода": 498 Montgomery, Tex. У. Н. Соколя: 1888 Montgomery.
За оголошення редакції не відповідає.

3 Канади належить вислати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ВАША ГРОМАДА СПОВНИЛА СВОЙ ОБОВ'ЯЗОК?

Нині кінчиться речення для доповнення збірки на Фонд Негативі Допомоги Рідному Краєви до суми \$30,000.

Якби всі українські громади сповнили свій обов'язок, то Фонд був би достатній, але якщо так не сталося, то Фонд готовий такі отащення недовершити і нині, дня 28-го с. м.

Для довершення Фонду треба було, аби кожна українська громада зложила третю частку до суми, яку зложила торік на Почизку.

Значить, кожна громада знає, чи вона це зробила, отже знає також, чи через неї отасталася або не отасталася прогалина в Фонді.

Як дійсно є такі громади, котрі до останньої хвилі не сповнили свого обов'язку, то безперечно, що другі за них діла не зробили і Фонд отастане недовершений.

Тепер у загальному виказі показалося би, котрі громади завинили недовершити Фонду і на чий впади би одвічальність за недачу.

Сомно це можна зарадити тепер в останній хвилі.

Нехай ті громади, котрі не зложили приналежної на них третньої частки, сейчас склинуть у себе наради всіх товариств і зложать недостающую суму, а Фонд буде повний, хоти тільки ділі припиняться.

Ми певні, що Українська Мисія оголошить це останнє зіставлення і подаста до відома українському загальному отаственному вивід, з якого буде видно, котрі громади доложили труду і жертв, щоб Фонд унічався успіхом.

СЬОГОРІЧНИЙ ПОДАТКОВИЙ ОБОВ'ЯЗОК.

Як кілька попередніх років, так і цього року мешканці Злучених Держав обов'язані зложити безпосередній особисто-доходо-податок. Речення для зложення податкового звіту минає дня 15. марта. Надалі цього дня кожний мешканець Злучених Держав, без огляду на те, чи він є горожаном чи ні, має обов'язок предложити до свого податкового уряду завіт зі своїх приходів та розходів та заплатити приналежний на нього податок, згідно з тим, як найменше першу його рату. Уряд буде розсилати податкові формуляри до винювання актів, тим, що предложили йому свої звіти минулого року, однак кожний мешканець Злучених Держав обов'язаний також завіт предложити навіть на випадок, аби він такого формуляра від уряду не дістав, бо кожний має обов'язок самий постаратися за такім формуляром, винюючи його та предложити урядові.

Від предложення винюючого формуляра уявлені всі особи, що не мають ще 21 літ життя, а далі ті самотні (незамужні) особи, що мають вже скінчених 21 літ, але не мали в 1922 році 1,000 доларів чистого приходу або 5,000 доларів свого приходу, та ті, замужні особи, що в сім році не мали 2,000 доларів чистого або 5,000 свого приходу. Значить, кожний, що досягнув повноліття після американського закону, є самотній, і в 1922 році мав (чи мала) 1,000 доларів або більше чистого приходу; далі кожна повнолітня, замужня людина, що мала чистого річного приходу 2,000 доларів або більше; та кожна повнолітня людина, що мала свого приходу 5,000 доларів або більше, — є обов'язані предложити податковий завіт до дня 15. марта 1923 року. Формулярі таких звітів дається в податкових урядів або їх заступників (питати треба за "колектор інтернет ревіню" або за "депуті колектор").

Порядку будови всім, що є обов'язані зложити податковий завіт, постаратися вже заздалегідь за податковий формуляр, щоб його як слід переставити, належнот винювати та на час зложити в податковий уряд.

ПОЛЬСЬКА ГАЗЕТА ПРО ПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ.

Львівський польський дневник "Курєр львівський" так пише про варшавський сойм:

Сойм маршудит. Здається, щоб розділитися на двох фронтів. В політичній відносині бачим яким неонаціоналізм, між партіями більше ніж коли воруїть. Демократія незалежна й несподівана зустріч усім народам і пересторогам сучасних політ. "Піст" усе ще на розпутті, парадоксальний внутрішній боротьби суперечних напрямків, знерушований байдостом "гешетівських" елементів, бездіяльних, вичікуючих і у служках для всіх. Не видно в новонабраних заборондів тлаха живого, творчого духа, не відчувається ритму палкої а швидкої праці. Не повинався досі нові талани, молоді сили, свіжі ідеї. Останні дні антигономізм, старі шайхства, кривдність і провалювання. Висказує, навіть до собою і його провалювання нічого не навчили, нічого не бачили, ні до якої цілі не йшли. Давно темпо, давні шайхства, дрібні комерції, заганяє в інтриги. В сей сойм піднімаються парламентаризм в корні. Сучасний сойм, який провалювання інтелекту, не зміг виказати своєї висноги над першим, хлопським. Щоб тільки вказати не оказався Польські привилієї побачувати за сою політичності і популярності своїх партій. Особи закривають собою партії, партії позитивну діяльність. Грозно, тоном в ліній масі компромісів, безхарактерності, трості. Треба на перш усього психічного лікування, злібності ринитися, напружувати, творити.

Ані слова, навіть чим поляки показувалися, перед собою і перед чужими.

ШКІДЛИВА ІЛЮЗІЯ.

Про "гірших і ліпших" поляків.

(Від власного кореспондента).

Всі важливіші моменти боротьби українського народу з польським поневоленням показують нам маємо проти себе одомовлений фронт польської Польщі.

Пригадаймо боротьбу в Галичині, в рамках австрійських державних відносин.

Доким ми тільки ставили домагає українського університету, доти польські ліві партії признавали нам слушність. Однак як тільки українська мова була примушена польським сенатом львівського університету і польським студентством перейти від заяв до боротьби, — ми мали проти себе всіх поляків.

Коли українські малоземельні і безземельні селяни, які були примушені заробляти на двірських ланах, збурилися за оруду страйки, польська соціалістична партія зараз виступила з пообов'язаннями, що страйк буде використаний в національними партіями для національних цілей, що він стане орудою боротьби українських селян проти польських панів.

Доким в цілі Австрії йшла загальна боротьба за демократичну виборчу реформу, польські ліві партії удавали, що вони разом з українськими партіями хотять здобути загальне, рівне, безпосереднє і тайне виборче право. Та коли прийшлося демократичну виборчу реформу проводити в життя; коли треба було означити скільки посів в Галичині до австрійського парламенту мають вибирати Українці, а скільки поляки. Тоді польські демократи, людові і соціалісти стали солідарно з польськими панами до оборони "польського стану посідання" і уложили виборний закон так, що український народ Східної Галичини дістав 28 посів, а польська меншість Східної Галичини дістала 30 посів.

Рівночасно польські соціалістичні посів разом з усім іншими польськими посівами голосували за розширення автономії Галичини, що означало скріплення польського політичного панування в Галичині.

По трьох загальних виборах до австрійського парламенту були ми свідками цікавого явища: думок між польським соціалістичним публіцистом Вільгельмом Фельдманом і українським радикальним послом з Румунії Романом Тимковським. Фельдман закликав Тимковського, що той, творить з усім іншими українськими посівами один парламентарний клуб, спротивляється соціалістичним ідеалам. Польки, ядучи одним фронтом на здобуття українських земель, дуже не люблять, коли Українці творять один фронт для боротьби з польським поневоленням.

Від цих галицьких справ в рамках Австрії перейшли на ширше поле польсько-українських відносин.

До вибуху світової війни польська соціалістична партія в Росії-виступала все як протекторка всіх поневоплених народів з окрема Українців, Білорусинів, Литовців. Один з польських соціалістичних публіцистів, Лев Васильєвський (псевдонім: Л. Плохотський) зробив собі спеціальну рекламу як горний української, прихильник української державної незалежності.

пропагував у своїх німецьких публікаціях висше згаданий Фельдман та інші польські соціалісти і поступові. — Сі писання польських соціалістів, які мали марку українців, робили польські проти української особистої служби. Ті поляки, які мали доступ до найвищих австрійських і німецьких кругів, говорили: "Дивіться, що пишуть про українську справу люди, які є прихильниками українського руху!"

Коли світова війна скінчилася і українська Галичина проголосила свою незалежність і злучу з Українською Народною Республікою, польський соціаліст Пласудзкий як голова польської держави і польський соціалістичний кабінет Скорогачевського, в якім висше згаданий пан Васильєвський був міністром закордонних справ, розпочали війну проти української Народною Республіки в цілі завоювання Галичини, Підляшя, Холмщини, Волині і поусування границі польської держави як надалі на схід.

Що формально вела війну з Польщею тільки Західно-Українська Народна Республіка, а Директорія Української Народної Республіки не виводила Польщі війни, — це треба побачити на рахунок політики Директорії супроти Польщі. Однак треба ствердити факт, що Польща напала своїм військом не тільки на Галичину, але і також на висше згадані українські землі Української Республіки.

Треба це згадати подробицю, яка характеризує настрої в польських соціалістичних кругах. Син Данишевського і дочка-Васильєвського брали участь у польським повстанню у Львові проти української державної влади.

В кінці пригадаймо становище польських лівих партій в часі, коли вже Галичина, Волинь, Холмщина і Підляшся знайшлися під польською окупацією. Бачили вони, що їм треба вийти з України, щоб не стати на тім, що ті українські землі мають на які належать до Польщі.

Коли ж загляньмося за згаданим окупаційного режиму, то тільки тому, що на їх думку строгий режим побудує Українців до боротьби, а під галицьким режимом вони швидше помирилися б з польським ярмом.

Все те я пригадав на доказ, що всі поляки займають супроти українського народу сунавкове становище і коли жиміє в рішучі, то тільки в погляді на способи як удержати українські землі під Польщею.

Такого поляка, який ясно і недвозначно заявив би, що завоювання українських земель Польщею є насильством і протестував би проти того насильства, нема — з винком бувшого львівського посла Брайтера. Бо який був, то обіцявся би: "В таких відносинах, коли український народ веде боротьбу на життя або смерть з Польщею за своє визволення, коли в тій боротьбі має проти себе всіх поляків, цілу Польщу, — не можемо ділити Польща на "гірших" і "ліпших", на "ворожих" і "прихильників" злам. Такий поділ може тільки збаламутити, авторитарно ілюзію, ніби-то є також такі поляки, які, коли-б мали владу, зовсім инікше ставилися би до українських справ."

На таке певне освітлення польського становища супроти нас в яке нараз звертав увагу, бо вважало його шкідливим для нашої справи.

Недавно знов в одній з європейських кореспонденцій знаходимо таке освітлення. З приводу вибору президента польської республіки — згадується там, похваляючи одного з кандидатів на президентство, який, пан Куртєн де Куртєн, який — мовляв — був прихиль-

лем Франка і підняв свого недавнього побуту в Празі обурюючись, що українська мова не має свого університету у Львові і мусить їхати вчитися до Праги.

Признає з Франком треба обставити на боці, хоч-би тому, що між поляками маємо більше кохливих приятелів Франка, які опися стали, наважуватись військовими українського народу.

Що-до обурення, яке мав висловити проф. Бодуен де Куртєн з того приводу, що у Львові нема українського університету, то воно певне було висловлене в якісь приватній розмові, а не публічно.

А зрештою не тільки один проф. Бодуен де Куртєн заступає думку, що у Львові повинні бути український університет. Навіть польське правительство від часу до часу удає, що збирається закладати український університет. Я вже згадував, що польські ліві партії заступають думку, що українські землі треба прикувати до Польщі не стрігості, а гадляй-що. Але — прикувати до Польщі і знати гадляй-що тільки супроти тих, які годяться на прикування до Польщі!

Але запитання, чи обурюючи се проф. Ян Бодуен де Куртєн проти того, що Польща завоювала українські землі? Чи стоїть він на тім, що Польща повинна уступити з українських земель?

Коли так, але тільки коли так, тоді — можемо мати для нього прихильника.

Коли-ж ні, то не треба відвертати увагу загалу від головної цілі, — неприхильної боротьби проти Польщі, — похваляючи на адресу того чи иншого польського діяча, що він, мораль, прихильнийший до нас ніж інші.

Не тільки ті наші вороги, що накладають на нас кайдани, але й ті, що хотять нам їх позолотити.

Зрештою уявімо собі, що той сам проф. Ян Бодуен де Куртєн став би навіть президентом польської республіки. Чи від того змінилася би польська конституція? Чи може польські завоювання цілком змінилися би? Навіть українського університету у Львові не можна би: тоді зложити так само, як не можна тепер, бо се не лежить у власті президента польської республіки.

Сі поняття про "гірших" і "ліпших" поляків отадали нам у спадщині з того часу, коли ми в Галичині, в австрійських державних відносинах, вели політичну боротьбу з поляками. В політичній боротьбі можливі є компроміси, можливий вибір між "неприхильними" і "прихильними".

Та тепер ми ведемо війну з Польщею. А в війні хто не а минає, той наш ворог.

І тому в війні не треба розстрілювати уваги мркуваннями про те, що з ворогів ліпших, а хто гірший. Треба наші томість засреджувати всю увагу на одній цілі: боротьбі з ворогом!

Прага, 30. січня 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

ДЕ БУДЕ УКРАЇНСЬКИЙ ХОР В МАРТІ

2nd Shamokin, Pa., Majestic Hall
4th New York, N. Y., Hippodrome
6th Troy, N. Y., Music Hall
6th Poughkeepsie, N. Y., Metinee
Wesley College
8th Philadelphia, Pa., Academy of Music
9th Allentown, Pa., Lyric Theatre
11th Fall River, Mass., Melrose
Empire Theatre
12th Boston, Mass., Symphony Hall
13th Bridgeport, Conn., Pack Theatre

ВЕЛИКОДІНІ КАРТКИ

емальовані з золотим вітиском
ЦІНА 5 ЦЕНТИВ.
Замовлення, скільки а:
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОЛЬЩА І ПІ СУСІДИ: СХІДНА ГАЛИЧИНА.

Під сим наголовком містять англійський журнал "Contemporary Review" присвячений справам міжнародної політики, у своїм випуску за січень с. р. отаத்து, пера визначного англійського публіциста Дж. Гезлова.

Відносини між Польщею і П. Сусідами, Литвою, з одної сторони й Українцями із Східної Галичини з другої, отастані на далі прикрими. Коан польська анексія Вильні пройшла без протесту тому, що всі увага аліантів присвячена іншим, більш негодним, неполадженним справам, Україні були пригноблені хопитися револуції з причини примінення до них військових тактики.

У Східній Галичині переведено насильно вибори для одноїко розумуліт шлі, щоб анексіялі замисли прикрити моральною покриткою. Рава Амбасадорів в Парижі грається тою ситуацією і відкладає свою діяльність. Населення Східної Галичини в переважній більшості українське. Заграницею є Українська Делегація, яка домагається незалежності Східної Галичини, протестуючи проти намірів польської анексії. Тут таксако ми в случаю Вильні відсутності рішення аліантів про політичне становище краю дала полякам добру нагоду. Первісна Мировна Конференція не виробила дефінітивного рішення. На ній дискутовано проект прилучити Східну Галичину до Польщі на 25 літ, щоб вона була адміністрована яко автономна територія, але сей проект відкинено. Договір в Сан-Жермен тільки відбирає ту територію Австрії і передає її до розпорядності аліантів. В Серв. 10. есприя, 1920, Західну Галичину признано Польщі, але доля Східної Галичини і надалі отасталася невирішеною. З огляду на те, що Польща відмовилася підписати договір з 10. есприя, 1920, є в питанні, чи поляки мають взагалі якенебуд право до якоїнебуд частини Галичини. Вона відмовилася від підпису того договору тому, що, приєднавши Західну Галичину, вона дала би в орозуміння, що зрідкається своїх претензій на Східну Галичину. Поляки волан зайняти цілу Галичину силою і в діяльності їх війська держ-ть в і окупувати ціл червня 1919 р.

Східна Галичина вважається Варшавою яко частина Польщі: вона пригноблена посилати посолів до польського союму, приміняються до польських законів, признавати польське горожанство, в протинний раз її мешканці позбавлені певних прав, як пр. доступу до університету. Наскалком посланої української револуції польська влада хопилася цікавого способу, щоб не допустити до її повторення: а саме рекрутати Українців до польської армії!"

ЗАПЕРЕЧЕННЯ ПОЛЬСЬКИХ "УГОДОВНИХ" ЧУТОК.

Львівський український дневник "Громадський Вістник" у виданні з 3-го с. м. містить отсю заяву д-ра Володимира Бачинського:

В останніх часах польська преса, наважуючись до кампанії проти моєї особи, снує дивовижні фантазії в тім напрямку, немовби між кравчим провідом і нашим Урядом наступили розходження та що кравчий провід від довшого часу (як це подає "Нова Реформа" в спеціальній телеграмі зі Львова) веде якісь переговори з польським урядом на підставі "територіальної автономії ухваленій польським соймом".

Як Голова Міжпартійної Ради і Голова Народного Комітету з усею рішучістю стверджує, що ані від довшого часу не ведся ані тепер не ведуться ніякі переговори ані з польським урядом, ані з киминнебуд польськими партіями, ані взагалі з поляками.

Одначоно заявляю, що нічого мені не відомо, щоб хтонебуд з українських вілопалітичних чинників чи осободних політичних осіб їдннебуд переговори іли або наміряє вести. Інституційні змагання польської преси йдуть в тому напрямку, щоб з одного боку створити для заграйний ілюзію виникли угодовних тенденцій, а з другого боку а краю посіяти зерно недовіри та спричинити рздровення і розбиття українського громадянства.

Маю глибоке переконання, що інституційна робота без огляду на її жерело розбіється о непохотну постанову нашої суспільності, а винсанням всі ворожі заходи минуться зі своєю метою.

Львів, 2. лютого, 1923.

Д-р Володимир Бачинський.

УКРАЇНСЬКІ СКАВТИ ПРОТИ ЗАБАВ ВЧАСІ СМУТКУ НАРОДУ.

Галицький український газети містять отсю заяву українських пластунок (скавтов) із Станиславова.

Заява 23. поляка ім. Гавин Барвінок.

З огляду на важну хвилю, яку гірко переживає наш народ, уважаємо, що краще було-б нашої молоді до лідя загальна жалоба чим забава з танцями. Молодь повинна боляй на момент призадуматися. Заявляємо, що не візьмомо участі ані в забаві "Буй-тура", ані в теперішньому карнавалі.

Станиславів, 25. 1. 1923.

Пластуники 23. поляка.

ПОСЛІДНІЙ РАЗ В НЬЮ-ЙОРКУ!!!

КОНЦЕРТ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ХОРУ

Жива симфонічна оркестра під провідом
АЛЕКСАНДРА КОШИЦЬКА
— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4-ГО МАРТА 1923 Р.

О ГОД. 2.30 ПОПОЛУДНИ

В HIPPODROME, 43RD STREET & 6TH AVE., NEW YORK CITY.

ТИКЕТИ ціл \$1.00 до \$250 (двох \$3.50) 10% текс.

УКРАЇНЦІ Се послідний концерт в Нью-Йорку. Не жальтеж труду ні гроша послухати в послідне сего живного органі. Приходіть громадою всі!

Тикети можна набути: New York, N. Y. 30. E. 7th Street; Jersey City, N. J.: Svooboda, 83 Grand St.; Elizabeth, N. J.: W. Lewinsky, 48½ Washington Ave.; Perth Amboy, N. J.: F. Hawrylyk, 703 State Street.

